

20. YILINDA EMEK PLATFORMUNUN ALTERNATİF PROGRAMI

10 Nisan 2021

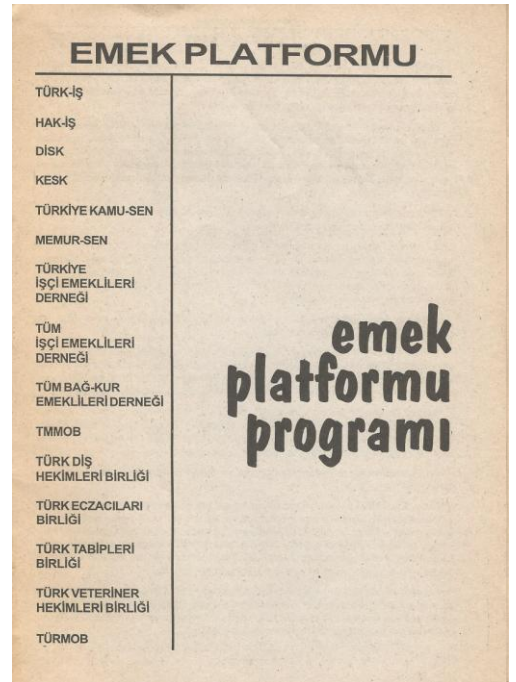
Yıldırım Koç

Emek Platformu'nun 24 Temmuz 1999 Ankara-Kızılay Mitingi

20 yıl önce Mart ayında Türkiye tarihinde ilk kez, işçi sınıfının tüm kesimleri bir araya gelerek, yaşanan ekonomik krizde Dünya Bankası aracılığıyla emperyalist güçlerin Türkiye'ye dayattıkları ekonomik politikaların alternatifi kapsamlı bir program hazırlayarak kamuoyuna sundu. Ben de, Türk-İş adına, bu programı hazırlayan komitede görev yapmışım. Türk-İş, Hak-İş, DİSK, KESK, Türkiye Kamu-Sen, Memur-Sen, Türkiye İşçi Emeklileri Derneği, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Tüm Bağ-Kur Emeklileri Derneği, TMMOB, Türk Dış Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türmob'dan oluşan EMEK PLATFORMU, 24-25 Mart 2001 günleri Ankara'da düzenlediği "Emek Politikaları Sempozyumu" sonrasında, 31 Mart 2001 günü yapılan Ekonomik ve Sosyal Konsey toplantısında, Emek Platformu Programı'nı Başbakan Bülent Ecevit'e sundu. Program, Emek Platformu'na bağlı örgütler tarafından binlerce basılarak üyelere dağıtıldı. Ancak nedense, bu programda ifade edilen son derece önemli ortak görüşler doğrultusunda daha sonraki yıllarda kararlı bir mücadele verilmedi.

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde önemli bir yeri olan ve içinde yaşadığımız ekonomik krizde de değerlendirilebilecek önemli öneriler içeren 12 sayfalık bu belgenin 2001 yılı Mart ayında hazırlanan ve dağıtılan ilk biçiminin tümünü aynen sunuyorum: <https://www.yildirimkoc.com.tr/usrfile/1617983484b.pdf>

EMEK PLATFORMU'NUN OLUŞUMU

Hükümetlerin IMF'nin talepleri doğrultusunda politikalar benimseyerek sosyal güvenlik alanında önemli hak kayıplarına yol açacak düzenlemeleri gündeme getirmeleri, özelleştirmeyi ve taşeronlaşmayı hızlandırmaları, kamu çalışanlarının aylıklarını istenilen düzeyde artırmamaları ve işten çıkarmaların yaygınlaşması karşısında, Türk-İş, DİSK, Hak-İş, KESK, Türkiye Kamu-Sen ve Memur-Sen arasında 1999 yılı başlarında başlayan işbirliği, 14 Temmuz 1999 tarihinde Emek Platformu'nun kurulmasıyla kurumsal bir yapıya kavuştu. Üç işçi ve üç kamu çalışanı konfederasyonuna, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Tüm Bağ-Kur Emeklileri Derneği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) de katıldı.

Emek Platformu 24 Temmuz 1999 günü Ankara'da Kızılay Meydanı'nda yaklaşık 400 bin kişinin katıldığı büyük bir miting yaptı ve çok çeşitli eylemler düzenledi.

Emek Platformu, 1993 yılında oluşturulan Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'ndan farklı olarak, çekirdeğini örgütlü ücretlilerin tümünün oluşturduğu ve politikalarını belirlediği bir örgütlenmeydi ve aynı yapıda yerel örgütlenmelerin oluşturulmasını da teşvik etti.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 12 Temmuz 1999 günlü toplantısında alınan karar uyarınca, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KESK, Türkiye KAMU-SEN, Memur-Sen, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Tüm Bağ-Kur Emeklileri Derneği, TMMOB, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, TÜRMOB yöneticileri 14 Temmuz 1999 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde toplandılar.

Bu toplantı, işçi ve memur sendikaları konfederasyonları, emekli örgütleri ve meslek örgütlerini biraraya getirmesi açısından son derece önemliydi. Bu toplantıda, işçilerin yaşlılık aylığına hak kazabilmesi için sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısına ek olarak yaş sınırı getirilmesinin ("mezarda emekliliğin") önlenmesi ve memur ve emekli aylıklarının artırılması için üretimden gelen gücün kullanılmasına kadar uzanan bir dizi eylemin birlikte yapılması kararı alındı. Ortak açıklama şöyleydi:

"14 Temmuz 1999 günü yapılan toplantıya katılan tüm kuruluşlarımız, güç ve eylem birliği içindedir. Kuruluşlarımız, haklı taleplerimiz karşısında Sayın Başbakanın ve diğer yetkililerin yaptıkları açıklamaları üzüntüyle karşılamıştır. Hükümetler tehdit ve çarpıtma yoluna başvurmayıp, mesajları doğru anlama ve yorumlama sorumluluğuna sahip olmalıdır. İşçi, memur, emekli hiçbir zaman halkla karşı karşıya gelmez. Bu insanlarımız halkın kendisidir. 57. Hükümetin, memur ve emekli aylıkları, sosyal güvenlik reformu, uluslararası tahkim, özelleştirme ve tarım ve hayvancılık konularında IMF'nin talimatları doğrultusunda ve ülkemizin ve halkımızın çıkarları aleyhinde aldığı kararlar, halkımızın sorunlarını daha da artırmaktadır. Sosyal güvenlik reformu adı altında sunulan taslak, sosyal devleti ve sosyal güvenlik kuruluşlarını çökertecek, mezarda emekliliği getirecek, kaçak işçiliği yaygınlaştıracak, özel sigortacılığı güçlendirecektir.

"Kuruluşlarımız, memur ve emekli aylıklarına yapılan zam oranının artırılması ve insan onuruna yaraşır bir düzeye yükseltilmesi, sosyal güvenlik reformu tasarısının görüşülmesinin durdurularak sigortalıların ve emeklilerin çıkarları ve talepleri doğrultusunda düzeltilmesi, sosyal devletin korunması ve uluslararası tahkimin ve özelleştirmenin engellenmesi için verilecek meşru ve demokratik mücadelede tam bir işbirliği, güçbirliği ve bütünlük içinde hareket edeceklerdir. Kuruluşlarımızın ülkemizin her tarafındaki yerel örgütleri de aynı anlayış içinde davranacaklardır.

"Bu ilişki, ülkemizi ve halkımızı ilgilendiren tüm sorunları da içerecek biçimde geliştirilecek ve sürekli kılınacaktır.

"Bu taleplerimizin yerine getirilmemesi durumunda, üç işçi konfederasyonu, Ekonomik ve Sosyal Konsey'den çekilecektir.

"Yapılacak eylemlerin koordinasyonu için bir merkezi eylem komitesi oluşturulmuştur. Bu merkezi eylem komitesi ile bağlantı içinde çalışmak üzere, her ilde yerel eylem komiteleri de

oluşturulacaktır. Birlikte yapılacak eylemlerde merkezi eylem komitesinin belirlediği kurallar içinde hareket edilecek ve yalnızca belirlenmiş sloganları içeren pankartlar kullanılacaktır.

“Kuruluşlarımızın kendi yetkili organlarında alınan kararlar doğrultusunda yapacakları eylemler, tüm kuruluşlar tarafından aktif biçimde desteklenecektir. 15 Temmuz 1999 günü tüm illerde Hükümeti oluşturan siyasi partilerin il örgütlerine yapılacak ziyaretler, 15, 17 ve 18 Temmuz 1999 günleri düzenlenecek bölgesel mitingler, 19 Temmuz 1999 günü Ankara’da Hükümeti oluşturan üç siyasi partinin genel merkez örgütlerine yapılacak ziyaretler ve 24 Temmuz 1999 günündeki Ankara mitingi, kuruluşlarımız tarafından birlikte düzenlenecektir.

“Bu sorunların çözülmemesi durumunda, işçisi ve memuruyla tüm çalışanlar üretimden gelen güçlerini kullanacaktır. Ülkemizin her zamankinden daha fazla huzura ihtiyacının olduğu bir dönemde, Hükümetimizin ve siyasi parti yetkililerinin bu haklı taleplerimizi gözönünde bulunduracağını umut ediyoruz.

“Bu önemli sorunlarımız sayın Cumhurbaşkanı, TBMM’nin Sayın Başkanı, Sayın Başbakan, Sayın Parti Başkanları ile de görüşülerek kendilerine aktarılacaktır.”

24 Temmuz 1999 Ankara mitinginin tüm ortak giderlerini TÜRK-İŞ karşıladı. Yapılan programa göre, 24 Temmuz 1999 Cumartesi günü DİSK, KESK ve meslek örgütleri, Tandoğan Meydanı’nda; TÜRK-İŞ ve Tüm Bağ-Kur Emeklileri Derneği, Hipodrom’da; HAK-İŞ, Türkiye Kamu-Sen, Memur-Sen, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti ve Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Kurtuluş’ta toplanacak ve Kızılay Meydanı’na saat 11:00’de üç koldan aynı anda girilecekti. Basın açıklaması TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral tarafından yapılacak, başka konuşma olmayacaktı. Bu program büyük ölçüde uygulandı. Kızılay’a giriş 2 saat sürdü. Toplantıya Özgürlük ve Dayanışma Partisi ve İşçi Partisi kalabalık gruplarla katıldı. DSP, MHP, Fazilet Partisi ve Büyük Birlik Partisi’nden de milletvekili ve temsilciler yürüyüşte yer aldı. 400 bin kişilik bir kitle Kızılay’a sığmadı. Katılanların çok büyük bir bölümünü TÜRK-İŞ’e bağlı sendikaların üyeleri oluşturuyordu. TÜRK-İŞ grubunun bir ucu daha Ulus yakınlarında Opera kavşağında iken toplantı başlatıldı. Önce, “Tüm dünyada çalışanların insanca yaşama ve çalışma koşullarına kavuşması ve demokrasi, insan hakları, ekmek, barış ve özgürlük mücadelesine katkıda bulunanların anısına; Ulusal Kurtuluş Savaşımızda ve ülkemizin bütünlüğünün ve bağımsızlığının korunmasında emeği geçenlerin ve şehit olanların anısına; madenlerde, inşaatlarda, tezgâhlarının başında iş kazası nedeniyle yaşamlarını yitirenlerin anısına ve çalışanların ve halkımızın huzuru ve mutluluğu için hiç düşünmeden hayatlarını feda edenlerin anısına” bir dakikalık bir saygı duruşu yapıldı. Ardından İstiklal Marşı söylendi.

Kızılay toplantısında Emek Platformu adına aşağıdaki açıklama dağıtıldı:

“İşçiler, Kamu Çalışanları, Meslek Örgütlerinin Üyeleri, Emekliler, İşsizler, Esnaf ve Sanatkarlar, Köylüler, Halkımız,

“TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KESK, Türkiye KAMU-SEN, Memur-Sen, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Tüm Bağ-Kur Emeklileri Derneği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Genel Başkanları’nın birlikte düzenledikleri basın toplantısına hoş geldiniz.

“14 Temmuz 1999 günü oluşturulan EMEK PLATFORMU, 10 gündür ülkemizin dört bir tarafında tam bir birlik ve bütünlük içinde sürdürülen meşru ve demokratik eylemlerin ardından, bugün Ankara’da Kızılay Meydanı’nda bu toplantıyı düzenlemiştir.

“Ulusötesi sermayenin beyni ve sözcüsü IMF, Türkiye’yi sömürgeleştirmek istemektedir. IMF’nin baskısıyla, hükümetin, sosyal güvenlik reformu adı altında gündeme getirdiği düzenlemelerin amacı, sosyal devleti ve sosyal güvenlik kuruluşlarını çökertmek, mezarda emekliliği getirmek, özel sigortacılığı yaygınlaştırmaktır. IMF’nin talimatlarıyla kamu çalışanlarına ve emeklilere verilen yüzde 20 zammın amacı, çalışanlarımızı ve emeklilerimizi sefalet ücretine mahkum etmektir. IMF’nin dayatmasıyla bugün TBMM gündeminde olan uluslararası tahkim yasasının amacı, Türkiye’nin bağımsızlığını ve ulusal egemenliğini zayıflatmak, kapitülasyonları yeniden canlandırmaktır. IMF’nin isteğiyle uygulanan özelleştirme, sosyal devleti zayıflatmakta, kamu

mallarının yağmalanmasına yol açmakta, işsizliği artırmakta, ülkemizin üretim kapasitesini tahrip etmektedir. Hükümetin, IMF'nin talepleri doğrultusunda uyguladığı politikalar, tarım ve hayvancılığı çökertmekte, büyük toplumsal sorunlar yaratmaktadır.

"EMEK PLATFORMU, ulusötesi sermayenin Türkiye'nin bağımsızlığına ve halkımızın huzuruna ve mutluluğuna yönelik bu saldırısına karşı, halkımızın öncüsü olarak meşru ve demokratik direnme hakkını kullanmaktadır ve kullanacaktır.

"Hükümetin 22 Temmuz 1999 günü açıkladığı ekonomik paket, yaşanan ekonomik krizin tüm yükünü dar ve sabit gelirlilerin omuzlarına yıkmayı amaçlamaktadır. 24 Ocak 1980 ve 5 Nisan 1994 istikrar programları gibi sermaye yanlısı bu paketi reddediyoruz.

"Demokratikleşme ve çalışanların hakları konusunda yıllardır duyarsız kalan siyasi partilerin, uluslararası tahkim ve özelleştirme konularında ulusötesi ve yerli sermayenin taleplerini yerine getirmek için Anayasa'yı hızlı bir biçimde değiştirme girişimlerini protesto ediyoruz.

"Hükümet, ulusötesi ve yerli sermayenin değil, halkımızın sesine kulak vermelidir.

"Hükümet,

- sosyal güvenlik reformu kanunu tasarısının görüşülmesini durdurmalı, tasarımı geri çekmeli; iş güvencesi, işsizlik sigortası, devlet katkısı ve sosyal güvenlik kuruluşlarının özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmasını sağlayacak bir düzenlemeyi getirmelidir;

- kamu çalışanlarına ve emeklilere, insanca yaşamalarına yetecek bir ücret vermelidir;

- Kamu çalışanlarının toplu sözleşme ve grev haklarının önündeki engelleri kaldırmalıdır;

- özelleştirme uygulamalarını durdurmalı, bu konuya ilişkin yargı kararlarını uygulamalıdır;

- uluslararası tahkim ve özelleştirmeler konusundaki Anayasa değişikliği tasarısını geri çekmelidir;

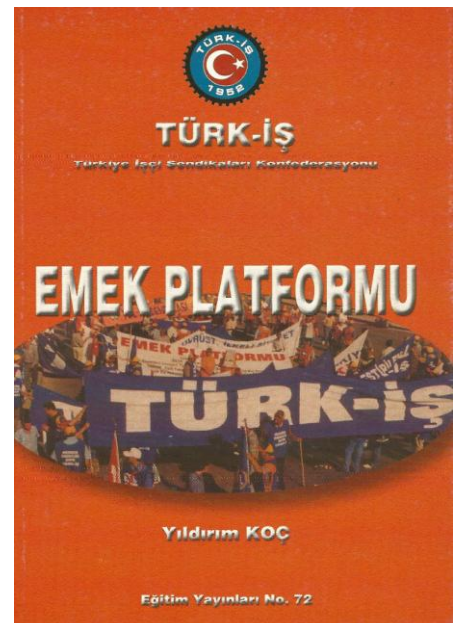
- tarım ve hayvancılığı çökertecek politikalar uygulamaktan vazgeçmelidir;

- zorunlu tasarruf fonundaki birikimleri nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödemelidir.

"EMEK PLATFORMU, halkımızın temsilcisidir; ülkemizin bütünlüğünün ve bağımsızlığının, demokratik ve laik sosyal hukuk devleti anlayışının savunucusudur. Ülkemizin ve halkımızın yararına bu taleplerimiz yerine getirilmezse, Anayasanın teminatı altındaki kazanılmış haklarımız ortadan kaldırılmak istenirse, ülkemizin ve halkımızın aleyhindeki politikaların uygulanmasına devam edilirse, meşru ve demokratik eylemlerimiz daha yaygın, kitlesel, etkili ve kararlı bir biçimde sürecektir. 24 Temmuz, tarihimizde bir dönüm noktasıdır. Önümüzdeki günlerde, üretimden gelen gücümüzün ülke çapında kullanılmasında asla tereddüt gösterilmeyecektir. Bu konudaki kararlılığımızı kamuoyuna buradan bir kez daha açıklıyoruz."

Daha sonraki aylarda Emek Platformu'nun bir toplantısı veya ortak eylemi olmadı. Yılın sonlarına doğru, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK Genel Başkanlarının bazı ön görüşmelerinin ardından, 27 Aralık 1999 tarihinde İzmit'te Selüloz-İş Sendikasının eğitim salonunda bir Başkanlar Kurulu toplantısı yapıldı. Emek Platformu Başkanlar Kurulu, çalışmalarına, Kocaeli Sendikalar Birliği adına Selüloz-İş Sendikası Genel Başkanı Ergin Alşan tarafından sunulan deprem raporuyla başladı. Toplantıda, depremzedelerin ve bölgenin sorunlarına öncelik verildi. Ayrıca, teknik düzeyde çalışmalar yapmak üzere alt komitelerin oluşturulması ve illerde benzer nitelikteki yapılanmaların oluşmasının desteklenmesi kararlaştırıldı. Ancak bir bildiri yayımlanmadı.

Daha sonraki günlerde bu doğrultuda somut adımlar atılmadı. 2000 yılı Aralık ayı sonuna kadar gerçekleşen tek ortak davranış, uluslararası tahkimle ilgili bir bildiri oldu. 19 Ocak 2000 tarihinde aşağıdaki ortak bildiri yayımlandı:

“Emek Platformu, demokratikleşme konusunda Anayasa ve yasa değişiklikleri ertelenirken, uluslararası tahkim ve özelleştirme konularının Anayasaya konmasına karşı çıkmış ve ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını koruyan bir çizgi izlemiştir. Bugün TBMM’de görüşülmekte olan tasarı, uluslararası tahkimi ve özellikle de bu uygulamaya geriye işletecek bir düzenleme getirmektedir. Bu düzenleme, Osmanlı İmparatorluğu’nu çökerten kapitülasyonların Türkiye Cumhuriyeti’ne dayatılması demektir. Emek Platformu’nu oluşturan kuruluşlarımız, bu girişime karşı çıkmakta ve tüm siyasi partilerimizi, milletvekillerimizi ve halkımızı, bu tarihsel kararda, ulusal bağımsızlıktan, ülkemizden ve halkımızdan yana bir tavır takınmaya çağırmaktadır.”

Emek Platformu’nda çok farklı siyasal eğilimlerdeki örgütler birlikte çalışma, örgütlenme ve eylem yapma alışkanlığını edindi ve 2001 yılı Mart ayında alternatif bir ekonomik program oluşturdu. Bu program, gelişmeler ışığında, 2002 yılı Eylül ayında güncelleştirildi. Emek Platformu programı, farklı siyasi görüş ve statülerdeki ücretlilerin ortak sınıf çıkarlarını kapsamlı bir biçimde ilk kez formüle ediyordu.

Türkiye Kamu-Sen’deki yönetim değişikliği sonrasında bu kuruluşla Emek Platformu arasında geçici bir kriz yaşandıysa da, Türkiye Kamu-Sen bu birlikteliği sürdürdü.

2002 yılında, Türkiye Kamu-Sen’de yönetimden ayrılan kamu çalışanlarının kurduğu BASK da Emek Platformu’na katıldı. Türkiye Barolar Birliği de Emek Platformu’na katıldı; ancak çalışmalara 2003 yılı Haziran ayından itibaren ilgi göstermeye başladı.

Emek Platformu, 2001 yılı yaz aylarından başlayarak eski coşkusunu yitirdi. Bu süreçte, DiSK, KESK, TMMOB ve TTB arasındaki ilişkiler gelişti ve dört örgütün ortak açıklamaları ve eylemleri arttı.

Emek Platformu’nun görkemli 24 Temmuz 1999 Ankara-Kızılay mitingini gerçekleştirenleri ve 20 yıl önce Emek Platformu Programı’nı hazırlayanları saygıyla anıyorum.